

TALEPAPIR – DET TALTE ORD GÆLDER

Anledning	Samrådsspørgsmål C
Titel	Besvarelse af BUU alm. del – samrådsspm. C
Målgruppe	BUU og SUU
Arrangør	BUU, spørger: Lotte Rod (RV)
Taletid	8 min.
Tid og sted	Torsdag d. 13. april 2023 kl. 11:15-12:45

Disposition

1. Indledning
2. Årsager til den stigende mistrivsel
3. Regeringens initiativer
4. Bud på løsninger

1. Indledning

- Tak for ordet, og tak til formanden og til min kollega indenrigs- og sundhedsministeren for at indlede og sige et par ord også om kompleksiteten af de udfordringer vi har med den stigende mistrivsel hos børn og unge.
- Og jeg vil også gerne sige tak til ordføreren for at stille spørgsmålet.

2. Årsager til den stigende mistrivsel

- Den stigende mistrivsel blandt børn og unge er en af vores vigtigste og måske også mest komplekse udfordringer.
- Nøgletal på området antyder, som også indenrigs- og sundhedsministeren har været inde på, forskellige tendenser. Også nogle gange tendenser, der peger i lidt forskellige retninger.
- Tal fra Danmarks Statistik viser, at der er sket en stigning i antallet af underretninger om tegn på mistrivsel blandt børn. Blandt de 0-6-årige ses en procentvis stigning i antallet af underretninger på 39 pct. siden 2015.
- Så har vi også tal som de nationale trivselsmålinger, der viser en høj og en stabil trivsel i skolen og på ungdomsuddannelser. Det ser altså ud til, at unge i deres skoleliv har det godt. På den anden side, så viser Center for Ungdomsforskning, at knap halvdelen af unge i alderen 16-25 oplever en grad af mistrivsel.
- Folk, der har fulgt debatten, og det ved jeg de fleste af os i det her lokale har, har jo nok opdaget, at der er mange forskellige hypoteser på spil i den offent-

lige debat, når vi prøver på at forstå årsagerne: nogle peger på skærmene, hvor der har været en ret kraftig stigning i børn og unges skærmtid, nogle peger på sociale medier, andre peger på internationale kriser, præstationspres og alt mulig andet.

- Men der er faktisk meget lidt solid viden om de konkrete årsagssammenhænge. Altså, hvad er hønen og ægget? Vi ved faktisk meget lidt om, hvorfor vi ser en stigning i mistrivslen blandt børn og unge. Og måske er det også derfor, at debatten nogle gange kan blive en anelse forsimplet. Ikke bare i Danmark. Vi skal huske, at denne her diskussion foregår jo i mange vestlige lande.
- Derfor tror jeg også, det er vigtigt at få sagt til en start, at der findes ingen lette svar på de meget relevante spørgsmål, der er stillet i det her samråd.
- Og jeg synes, vi skylder børn og unge at tage kompleksiteten alvorligt. Det betyder på den ene side, vi må ikke negligere, at der er nogen, som er alvorligt syge, og som har behov for hjælp, og der er jeg også enig med samrådspørgeren i, at der også er nogen, som ikke får den hjælp, de har behov for, men på den anden side må vi heller ikke begynde at tale om raske børn og unge, som oplever op- og nedture i deres tilværelse, som om de er syge, fordi det er nu engang en del af livet, at det nogle gange er en god dag, og nogle gange er en dårlig dag.
- Og det betyder, at vi skal se nærmere på, hvad der gemmer sig bag betegnelsen mistrivsel. Måske også prøve at åbne begrebet lidt op og se, om vi taler om børn fra bumlede hjem, om det er kærestesorger, om det er depression eller angst, skolevægring, fravær eller noget helt andet. Og den nysgerrighed oplever jeg egentlig også ligger bag samrådsspørgsmålet.

3. Regeringens initiativer

- Ligesom indenrigs- og sundhedsministeren vil jeg godt understrege, at det her er et spørgsmål, vi tager meget alvorligt i regeringen, den stigende mistrivsel.

- Og som min kollega var inde på, ønsker vi på sundhedsområdet at tage initiativ til en forebyggelsesplan sådan som det også fremgår af regeringsgrundlaget. Og så ønsker vi at nedsætte en Kommission for det gode børne- og ungdomsliv.
- Kommissionen skal arbejde tværgående og komme med anbefalinger til, hvordan mistrivsel og sårbarhed kan forebygges og afhjælpes, og hvordan robusthed og myndiggørelse styrkes. Og vi vil se frem til diskussioner med alle Folketingets partier i forlængelse af kommissionens anbefalinger.

4. Bud på løsninger

- Der er børn og unge, der er i svær grad af mistrivsel, der har brug for behandling i børne- og ungdomspsykiatrien eller målrettede behandlingsindsatser i hverdagen for at kunne trives.
- For de børn og unge har indenrigs- og sundhedsministeren allerede skitseret en række tiltag, der er sat i gang.
- Men der er også børn og unge, der har midlertidigt ondt i livet i en periode, uden at det nødvendigvis kræver behandling. Men midlertidig mistrivsel kan også øge risikoen for at komme alvorligt ud på dybt vand. Og her skal vi blandt andet sikre de rette pædagogiske rammer og de rette tidlige indsatser, så det ikke udvikler sig værre og til længerevarende mistrivsel.
- Indenrigs- og sundhedsministeren var inde på sundhedsplejen, blandt andet. Men jeg mener også, at der åbner sig en række diskussioner på dagtilbud- og på skoleområdet. Men selv med den overordnede opdeling i henholdsvis behandling og kortvarig mistrivsel, så er udfordringerne – og dermed løsningerne – nok også mangeartede.
- Noget handler om, at vi ikke hjælper børn og unge med diagnoser godt nok og hurtigt nok. Tidlig opsporing og forebyggelse af børn og unge med risiko for eller tegn på psykiske helbredsproblemer kan være helt centralt for, at de ikke ender i længerevarende mistrivsel.

- Noget handler om skolevægning – som både kan være en årsag til mistrivsel og en reaktion på mistrivsel. I øvrigt noget vi har aftalt at følge op på politisk.
- Noget handler om at have de rette støttesystemer – i dagtilbud, skole, ungdomsuddannelser, men også i fritidslivet og kommunalt. Her er en evaluering af den pædagogisk-psykologiske rådgivning på vej. Herefter må vi se på, hvad der anbefales. Jeg tror på, at her er der nogle af de vigtigste politiske diskussioner.
- Det skal vi alt sammen blive klogere på. Og så tror jeg heller ikke, vi kommer udenom at diskutere børn og unges helt enorme skærmforbrug, som er accelereret de seneste år.
- For de ægte relationer, ansigt til ansigt, betyder utroligt meget for et menneskes liv og trivsel. Og det er sådan set lige meget, om vi er unge eller om vi er gamle.
- Vi har brug for hinanden, vi har brug for at have en ven og være en del af et fællesskab. Og det er noget, vi trods alt kan sige med nogenlunde solid forskningsmæssig belæg og rygdækning.
- Men vi skal også huske på, at gode fællesskaber eksisterer jo ikke kun i de offentlige dagtilbud, eller skoler eller på ungdomsuddannelser. Deltagelse i foreningsliv, det at være frivillig i foreningslivet, eller det at have et fritidsjob kan også godt give følelsen af at høre til et sted, at få venskaber og få trygge voksenrelationer og muligheden for at danne sig selv uden for undervisningssystemets rammer.
- Vi har et ansvar for at hjælpe alle børn og unge til at tro på deres egne evner. Til at gøre dem i stand til at forme deres eget liv og præge de fællesskaber, de indgår i.
- Og med de ord vil jeg sige tak for samrådsspørgsmålene. Jeg ser frem til diskussionen, og jeg håber, at vi når, som også samrådsspørgeren indleder med, at få startet denne her snak med hinanden.